

Osobnosť: Elena Filippi

Ruslan a Ljudmila v Hamburgu

Operné štúdio SND

Festival: BassFest

Hudba Plus: OLUN

Klub: Bernstein, Gershwin...

Hudobný život
12/2025/R. 57

**Bratislava
Mozart
Festival**

Mark Kroll

JOHANN NEPOMUK HUMMEL

Život a svet hudobníka

Kniha úspešného amerického interpreta, vedca a pedagóga Marka Krolla je vôbec prvou modernou monografiou, ktorá sa zaoberá Hummelovou kariérou v jej celistvosti. J. N. Hummel (1778 – 1837) pôsobil v jednom z najdynamickejších období dejín hudby uprostred prechodu od klasicistických k romantickým interpretačným a kompozičným štýlom. Krollova publikácia prináša bohatý a zložitý príbeh nielen o veľkom hudobníkovi, ale i o dynamicky sa meniacom svete, príbeh, ktorý nám ponúka ucelený obraz jedného z kľúčových momentov v dejinách hudby, ako aj roly hudobníka vo vtedajšej spoločnosti. Hudobné centrum vydáva knihu v slovenskom preklade i v druhom revidovanom vydaní v angličtine. Prílohou publikácie je aj úplný zoznam diel J. N. Hummela.

Bratislava 2024
ISBN 978-80-89427-97-0

Nájdete vo vybraných kníhkupectvách
alebo na www.hc.sk

Vladimír Godár

INŠTRUMENTÁLNA HUDBA JÁNA LEVOSLAVA BELLU

Nová publikácia Hudobného centra predstavuje zásadný príspevok k poznaniu rozsiahleho a doposiaľ nedostatočne prebádaného kompozičného odkazu nášho najväčšieho romantického skladateľa. Vladimír Godár, iniciátor a dlhoročný editor Súborného vydania Jána Levoslava Bellu, vo svojej knihe podrobne dokumentuje a kontextualizuje Bellove klavírne, organové, komorné a orchestrálne skladby z hudobného i historického hľadiska.

Bratislava 2024
ISBN 978-80-69114-02-9

Nájdete vo vybraných kníhkupectvách
alebo na www.hc.sk

Obsah

- Koncerty**
2 ŠFK – ŠKO Žilina – SF a SFZ – ČF – SOSR

- Auris interna**
5 Echo času

- Festivaly**
12 Bratislava Mozart Festival
16 BassFest

- Hudobné divadlo**
18 Hamburg
20 Operné štúdio SND

- Osobnosť**
24 Verná svojmu orchestru (Elena Filippi)

- Klub**
30 Ladislav Fančovič o Bernsteinovi, Gershwinovi (a Chačaturjanovi)

- Hudba plus**
32 OLUN 2.0

- 36 **Recenzie CD**

Poviedka
Ilustrátorka
(V. Rozenbergová)

Editoriál

ROBERT KOLÁŘ

Španielčina má pre nich výraz aficionados. Ľudia totálne zapálení pre nejakú vec, konkrétne napríklad pre hru na historických klarinetoch – ako charismatický Talian Lorenzo Coppola, ktorý na tohtoročnom Bratislava Mozart Festivale viedol zoskupenie Schöllnast Consort –, alebo na kontrabase – ako lektori, ktorí sa v túto jeseň zišli na 15. ročníku bystrického BassFestu. Aficionados sú však aj ľudia, ktorí za týmito podujatiami stoja, menovite Róbert Šebesta a Ján Krigovský a tímy okolo nich. No menovať by sme mohli ďalších a ďalších. Vďaka nim najmä koncertná a festivalová jeseň na Slovensku vždy znamená bohatú žatvu – nech aktuálna situácia v kultúrnej sfére vyzerá akokoľvek nelichotivo...

Ďalšou skupinou aficionados sú hudobníci mladšej generácie, ktorí vyštudovali klasickú hudbu, no bytostne milujú folklór a dnes tvoria celkom novú tvár Orchestra ľudových nástrojov Slovenského rozhlasu. Viac o histórii telesa, ktoré onedlho oslávi svoju polstoročnicu, ale aj o jeho nových cestách a výzvach, ktorým na nich čelí, sa dočítate v rozhovore s jeho umeleckým vedúcim Jánom Kružliakom ml.

Podobnú dávku entuziazmu a tvrdej organizačnej práce si žiada pokračovanie Operného štúdia SND, inštitúcie, ktorá zatiaľ nemá dlhoročnú tradíciu, no pre mladých absolventov operného spevu splňa v našich podmienkach takmer vitálnu funkciu. (Nielen) o výzvach a úskaliach tejto práce sa dozviete v rozhovore Kláry Madunickej so šéfkou Operného štúdia, sólistkou Opery SND Jolanou Fogašovou.

Do tretice, prinášame rozhovor s Elenou Filippi, najdlhšie kontinúálne pôsobiacou orchestrálnou dramaturgičkou na Slovensku. Svoj profesionálny život zasvätila Štátnemu komornému orchestru Žilina, kde vo funkcii pôsobí obdivuhodných 44 rokov. To je nielen dostatočný čas na spomínanie a bilancovanie, ale aj ďalší dôkaz, že fungovanie našej kultúry bytostne závisí od zapálených a svojmu poslaniu oddaných jednotlivcov.

Prirodzene, nie je to všetko. Koncertná a festivalová jeseň priniesla aj priehršť novej hudby na festivaloch Nová slovenská hudba a NEXT – o prvom z nich si môžete prečítať na stránkach decembrového čísla, na druhý príde rad v budúcoročnom zimnom dvojčíslu. Verím, že sa pri jeho čítaní opäť stretneme – po pokojnom a určite aj zaujímavou hudbou naplnenom čase sviatočného oddychu.

Ďakujeme, že ostávate našimi aficionados!

:||

Mesačník **Hudobný život** /
12/2025 vychádza
v **Hudobnom centre**
Michalská 10, 815 36 Bratislava,
štátna príspevková
organizácia MK SR
IČO 00 164 836

Zapísané v zozname periodickej
tlače MK SR pod ev. číslom
EV 3605/09

Redakcia: Šéfredaktor: Robert
Kolář (robert.kolar@hc.sk),
Andrea Serečinová (andrea.
serecinova@hc.sk), Jana Dekán-
ková (jana.dekankova@hc.sk),
Jana Zelenková (jana.zelenkova@
hc.sk), externá redakčná spoluprá-
ca: Robert Bayer (robert.bayer@
hc.sk), jazykové korektúry: Marcel
Olšiak, korektúry českých textov:
Lucie Lukášová, grafická úprava:
Peter Beňo

Distribúcia a marketing: Patrik
Sabo (tel: +421 2 20470460, fax:
+421 2 20470421, distribucia@
hc.sk) • **Adresa redakcie:** Michal-
ská 10, 815 36 Bratislava 1, www.
hc.sk/hudobny-zivot/ • **Grafický
návrh:** Pergamen Trnava • **Tlač:**
ULTRA PRINT, s. r. o., Bratislava
• **Rozširuje:** Slovenská pošta,
a. s., Mediaprint-Kapa a súkrom-
ní distributéri • **Objednávky
na predplatné prijíma každá
pošta a doručovateľ Slovenskej
pošty, alebo e-mail:** predplatne@
slposta.sk • Objednávky do zahra-
ničia vybavuje Slovenská pošta,
a. s., Stredisko predplatného tlače,
Uzbecká 4, P.O.BOX 164, 820 14
Bratislava 214, e-mail: zahranicna.
tlac@slposta.sk • Objednávky
na predplatné prijíma aj redakcia
časopisu. Používanie novinových
zásielok povolené RPPBA Pošta 12,
dňa 23. 9. 1993, č. 102/03 • Indexo-
vé číslo 49215. ISSN 13 35-41 40
(tlačené vydanie), ISSN 2729-7586
(online, pdf verzia) • **Obálka:**
Lorenzo Coppola na Bratislava
Mozart Festivale. Foto: J. Uhlíko-
vá • Názory a postoje vyjadrené
v uverejnených textoch nie sú
stanoviskom redakcie. Redakcia si
vyhradzuje právo redakčne upra-
vovať a krátiť objednané i neob-
jednané rukopisy. Texty akceptu-
jeme len v elektronickej podobe. •
Vyhľadávať v dátach uverejnených
v tomto čísle môžete na adrese
www.siac.sk

Koncerty

30. 10. 2025

Košice, Dom umenia

Andrea Pietrová,

Zuzana Manera Biščáková

Kmiťová – Kroupová – Szeghy –

Jašurdová

Terra incognita – Ultreia et suseia je názov koncertného programu, ktorý bol autorskou dramaturgiou speváčky Andrey Pietrovej. V jej poňatí tvoril hudobnú cestu ženského videnia sveta, sprostredkovanú autorkami a interpretkami vnímavým poslucháčom. Výber skladieb pozostával z piesňovej tvorby slovenských skladateľiek. Tvoril jednotu vychádzajúcu z ticha a nieszol v sebe jemné dotyky, ale i vášnivé výkriky, bôle, túžby, sklamanie. Tvoril kruh, akým je život sám.

Dvojdielnu skladbu *Scivias I. a Scivias II.* pre sólový hlas napísala Jana Kmiťová na požiadanie Andrey Pietrovej. Ako autorka sama hovorí, vznikla na podklade textov a tajomstva obrazov Hildegardy z Bingenu, ktoré sú mimoriadne aktuálne aj v dnes.

Pomyselný kruh pokračoval cyklom piesní na básne Mily Haugovej s názvom *Urliebe* (Praláska). Dielo Olgy Kroupovej vzniklo v r. 1992. Skladateľka v bulletine vyjadruje svoje hlboké priateľstvo s autorkou textov a odhaľuje pozadie vzniku. Začala ho tvoriť v životnom období naplnenom šťastím a partnerskou láskou, no počas tvorby zasiahla Milu Haugovú tragická smrť jej partnera, čo poznačilo aj kompozičný jazyk Olgy Kroupovej. Ďalší boj, ktorý v tom čase zvädzala, boli zmeny v spôsobe kompozičnej práce, iniciované jej vtedajším profesorom kompozície Józsefom Sopronim. Ak raz niekto bude hodnotiť Kroupovej skladateľský odkaz, tento cyklus bude kronikou. Všetko, o čom autorka hovorí, tam totiž pozorný poslucháč aj nájde. Je to prechod od vplyvov 2. viedenskej školy ku kryštalizácii vlastného hudobného jazyka. Vyjadrením mimohudobného obsahu sa tak stáva sonoristika, dynamika a rytmus. Forma vyvstáva z techniky spracovania tónového materiálu a je autonómny tvarom bez možnosti konkrétneho zaradenia.

Ak raz niekto bude hodnotiť Kroupovej skladateľský odkaz, tento cyklus bude kronikou.

V tvorbe Iris Szeghy nájdeme nádherné príklady, ako vyjadriť na malej ploche silu, ale i prchavosť emócií, predovšetkým farbou. Aj v cykle troch piesní pre spev a klavír na básne Milana Rúfusa *Prosté a ťažké* (1978) je to tak. Farebnosť klavíra je doplnená aj brnkáním na strunách, možnosti ľudského hlasu vyjadrujú obsah textu. Spev plynie s klavírom, hučí ako vietor v horách, ale i ticho plače a stráca sa v nekonečne pomocou opakovaného tónu. Rúfus sa slovami dotýka života slovenských vrchárov v nevlúdnom prostredí, kde sa aj chlieb rodí ťažko. Posledná pieseň je obrazom odchádzania starého človeka.

Mária Jašurdová je autorka, ktorá pre spev tvorí nepretržite. Pre cyklus piesní *Cantus* (2024) si vybrala citácie z Piesne Šalamúnovej. Texty sú o láske. O láske všeobjímajúcej, všadeprítomnej a bezpodmienečnej. O láske nevyhnutnej pre život. Pre vyjadrenie zhudobnenia textov sa najviac hodí slovné spojenie: jednoducho krásne. Jemnozvučný klavír s držanými tónmi podporuje melodicky pevne uchopený hlas, naliehavosť vyjadrená opakujúcimi sa štruktúrami, žiaľ zo straty, prchavé hľadanie a neskrotná veselosť. Figuratívny spev ako čitateľný symbol ospevovania ženskej krásy, plné akordy ako vyjadrenie hĺbky a vrúcnosti. Chcem tým povedať, že Jašurdovej hudba je zrozumiteľná napriek latinskému textu, hoci jeho preklad do slovenčiny sa nachádzal v bulletine.

Všetka energia schovaná v notovom zápise uvedených skladieb mohla byť oživená len vďaka vynikajúcej interpretácii. Pietrová má mäkký hlas s vyrovnanou farebnosťou registrov, nepoškvrnený nánosmi operného páťosu. Nesie melódiu ľahko a obsah textu vyjadruje s hlbokou zainteresovanosťou. Spolupráca s klaviristkou Zuzanou Manera Biščákovou bola výsledkom dôkladnej

prípravy. Výsledok ich práce bol umelecky vysoko hodnotný.

Celý program, ako i intímne slovné výpovede autoriek v bulletine, sú jednoliatym celkom, ktorý každá, v zmysle jungovského pohľadu, múdra žena (ale i muž) pochopí v celej šírke iba v mlčaní a vedomom kontakte so svojím vlastným vnútnom. Preto patrí nesmierna vďaka autorkám a interpretkám za túto možnosť.

KATARÍNA BURGROVÁ

6. 11. 2025

Košice, Dom umenia

Štátna filharmónia Košice,

Dalibor Karvay, Tomáš Brauner

Novák – Suchoň – Suk

Bohaté novembrové dianie v hudobných Košiciach odštartoval program, ktorý bol súčasťou Dní českej kultúry a zaznel už 4. 11. na protokolárnom koncerte v Prahe pod názvom Tatro a Praha. Dramaturgia, inšpirovaná myšlienkou česko-slovenskej vzájomnosti, sa sústredila na dve ikonické diela českých skladateľov 20. stor., venované slovenskej prírode a českému hlavnému mestu. Tie doplnil jeden zo známych koncertantných kusov najväčšieho majstra slovenskej moderny Eugena Suchoňa.

Večer otvorila symfonická báseň Vítězslava Nováka *V Tatrách*. Ide o postimpresionistickú hudobnú fresku s jednou veľmi výraznou a nádhernou témou, ktorá sa prelína celou skladbou v rôznorodých farbách a náladových nuansách. Novák, milovník našich veľhôr, bol aj nadšeným turistom a horolezcom a jeho skúsenosti sa odzrkadľujú v najrôznejších zvukomalebných efektoch symfonickej básne. Poslucháč si mohol predstaviť búрку, hmlu stúpajúcu k strmým bralám či tmavú noc. Taktovky sa ujal v Košiciach dobre známy Tomáš Brauner, ktorý prejavil autentický zmysel pre charakter, náladu a očarujúcu farebnosť Novákovej skladby a vďaka výbornej spolupráci s košickými filharmonikmi mohla zaznieť kompaktné, so širokodýchou lyrickosťou a podmanivou expresivitou. Frázy krásne dýchali